

at fremsætte imod denne Kritik, at jeg ikke kan undlade at fremhæve, at Kritiken havde en gjenemgaaende Feil, som gjorde mig mindre vel tilfreds med den, saa er det kort sagt den Bemærkning, at der kun blev givet en ren Kritik, og at de ærede Herrer ikke, saavidt jeg skjønner, leverede det, som var særligt ønskeligt, at der blev leveret ved Siden af Kritiken, nemlig Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. Jeg kan ikke negte, at forsaavidt man ikke staar paa det Standpunkt, at Lovforslaget omhandler et Forhold, man overhovedet ikke skal røre ved, et Forhold, som overhovedet ikke bør være Formaal for Lovgivningen, forekommer det mig, at det ikke er nok alene at paavise, at der under visse givne Forudsætninger, og det endogaa tilbøielig under Forudsætninger, der kun have Betydning, hvis aldeles extraordinære Forhold, der ikke desto mindre fremstilles som ganske almindelige Forhold, skulde indtræde, kan være visse Banfæligheder tilstede ved Spørgsmaalets Løsning, men at man ved Siden heraf ogsaa maa paavise, hvorledes disse Banfæligheder skulde undgaaes eller dog lettes ved Midler, som ikke findes anvendte i Lovforslaget. Det ligger i Sagens Natur, at en almindelig Ordning af ethvert menneskeligt Forhold maa blive saaledes, at der kan tænkes enkelte Omstændigheder, under hvilke denne Løsning bliver mindre heldig, og dette gjælder ganske særligt, naar der er Tale om et saa indviklet, banfæligt og omfattende Forhold som det Lovforslaget vedrører. Jeg tror derfor ikke, at der ligger noget Afgjørende dert, at man kan paavise, at saadanne Banfæligheder ere tilstede. Nei, det Afgjørende maa søges paa en hel anden Maade. Man maa enten paavise, at man ved at gaa en anden Vej end den, Lovforslaget er gaaet, kan undgaa Banfæligheder, som ere tilstede efter Lovforslaget, eller at der med denne anden Vej er forbundet større Fordele og færre Mangler; men en saadan Paavisning kom ikke frem fra nogen af de ærede Taleres Side. Eller, hvis man mener, at Lovforslaget i det Hele er kommet ind paa den rette Vej, men ikke desto mindre anser det rigtigt at fremhæve Banfælighederne, skulder man ved Siden af at paavise, at Banfælighederne kunne ved at løse

Spørgsmaalet paa en fuldstændigere eller noget modificeret Maade undgaaes eller væsentlig lempes; men noget Saadant tilstaar jeg, at jeg heller ikke fandt i den Kritik, der igaar blev Lovforslaget til Del. Efter saaledes i Almindelighed at have udtalt dette skal jeg gaa over til de enkelte Bemærkninger, der fremkom fra de ærede Medlemmers Side, og jeg skal da søge at fatte mig saa kort som muligt og henvende mig til de ærede Medlemmer i den Orden, i hvilken de igaar talte.

Det ærede Medlem for Middelfart (H. C. D. Müller) fremsatte da først sin Anse mod dette Lovforslag, at det aldeles ikke berørte den store Mængde — som han sagde — Sogne, der selv eie deres Kirker. Nu tilstaar jeg, at jeg ikke veed, at der er Sogne, der eie deres Kirker. Jeg veed noget Andet, nemlig at der er Tiendeydere, som eie deres Kirker, og jeg veed at det nogle Steder er saaledes, at det kun er enkelte Tiendeydere, der eie Kirken, og andre Steder saaledes, at det er alle Tiendeyderne, der eie Kirken, men det er saavidt jeg veed, altid Tiendeyderne, der eie Kirken, og ikke Sognet, der eier den. Dernæst skal jeg tillade mig en anden Bemærkning. Selv om der skulde være noget Sted, mig uafvidende, hvor Sognet som saadant eier sin Kirke, kan jeg ikke se Andet, end at dette Tilfælde ligesaa vel kommer ind under dette Lovforslag, som ethvert andet Tilfælde. Sognet er da Tiende-eier og træder ind overalt, hvor der er Tale om Tiende-eieren, og Tiendeyderne træde ind overalt, hvor der er Tale om Tiendeyderne. Afsløsningen kan derfor efter denne Lov ligesaa godt finde Sted under den ærede Talers Forudsætning, som hvor det er enkelte private Mænd eller nogle eller alle Tiendeyderne, der eie Kirken. Dernæst omtalte det ærede Medlem et andet Forhold, hvor han ogsaa opstavede et Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket jeg ikke kan forstaa, at han kunde være i Tvivl, nemlig hvem der med Hensyn til den foreslaaede Lov maa anses for Tiendeyder, Godseieren eller Jæsteren. Jeg synes, at det ligger saa klart for, at jeg ikke forstaa, at Spørgsmaalet kan opløstes. Det er jo en Tiendomsbyrde, Taleren er om, og den hviler naturligvis paa Gieren; altsaa er det Gieren,